

Verslag Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Erfgoed

omschrijving : Herstelplan oostelijke vestingwallen Muiden (**Rijksmonument**)
datum : 11 juli 2018
voorzitter : ir. R. Petersma
leden : ir. H.J. van Velzen
: mw. drs. I. Oosterheerd *
(*gecombineerde verslaglegging CRK&E en Ronde-Tafelgesprek)
secretaris : mw. C.M. Wiegmans
projectleider GM : E. Pelders

Onderwerp

Een aanvullende reactie van de CRK&E naar aanleiding van het overleg met de CRK&E op 20 juni, het Ronde-Tafelgesprek op 3 juli en het gesprek van de projectleider met de CRK&E op 4 juli 2018 over de aanpak en het proces voor het "Herstelplan oostelijke vestingwallen Muiden" (Rijksmonument).

Toelichting

Op 20 juni kreeg de commissie het herstelplan voor het eerst gepresenteerd en zij stelt vast dat de commissie in een laat stadium bij het ontwerpproces is betrokken. Later zal de CRK&E in het kader van een vooroverleg (conceptaanvraag) en de aanvraag omgevingsvergunning formeel over het plan adviseren. Tijdens het Ronde-Tafelgesprek op 3 juli en de CRK&E op 4 juli zijn de laatste aanpassingen in de plankaarten en profielen van het Herstelplan oostelijke vestingwallen Muiden gepresenteerd. De vestingwallen van Muiden worden als eenheid meer zichtbaar, herkenbaar en beleefbaar gemaakt, waar op eigentijdse wijze wordt voortgebouwd op de cultuurhistorische waarden van de Stelling van Amsterdam. De CRK&E geeft nu geen formeel advies maar een verslag op basis van de twee informele gesprekken met de commissie over het plan op hoofdlijnen en de aanwezigheid van Ingrid Oosterheerd bij het Ronde-Tafelgesprek.

Het voorliggende herstelplan, de (participatieve) aanpak en de planvorming vindt de commissie afgewogen en zorgvuldig. Zoals de commissie al in een eerder verslag opmerkte is er veel consensus bij de betrokken partijen, toch liggen er nog enkele discussiepunten op tafel.

Het uitgangspunt voor het herstelplan is de ontwerptekening uit 1879 (ontwerp Stelling van Amsterdam). De tekening vormt de kern van het plan waarmee een eenheid in de herstellende vestingwallen wordt nagestreefd; wel met de kanttekening dat relevant historisch gegroeide situaties zullen worden gerespecteerd. Deze formulering stipt in een notendop de complexiteit van de opgave aan. Welke relevant historisch gegroeide situaties moeten nu wel of niet worden gerespecteerd, en is dat dan volledig of slechts deels? In welke mate kan of mag een historisch gegroeide situatie wel of niet invloed op het herstelplan krijgen? De commissie is van mening dat het herstelplan een dermate afgewogen eenheid en balans in zich moet dragen. Die zowel het aanzicht en prestige van de vestingwallen uit de gekozen periode rond 1879 eert als op een respectvolle maar eveneens eigentijdse wijze voortbouwt op de cultuurhistorische waarden van de Stelling van Amsterdam.

Contraire belangen zijn nog op enkele plekken in het plan. Zoals ter plaatse van Courtine VIII-IX. Hier grenzen de achtertuinen van meerdere bewoners in de Kloosterstraat aan de vestingwal. De bewoners willen de Courtine lager dan eerder is voorgesteld. In het aangepaste plan is nu het voorstel om de Courtine aldaar niet hoger te maken dan 3.40 meter gemeten vanaf de waterlijn. Daarmee zal Courtine VIII-IX even hoog worden als de noordelijk gelegen Courtine VI-VII.

Een gelijke hoogte en aanzien van beide Courtines acht de commissie voor de eenheid in het herstelplan niet alleen wenselijk, maar essentieel. Er van uitgaand dat de voorgestelde 3.40 meter genoeg hoogte verschaft om een goed aanzicht en profiel van de vestingwallen te kunnen realiseren. Het aanzicht van de vestingwallen is beeldbepalend vanaf het water en de tegenoverliggende oever. Een gelijke hoogte ten opzichte van de waterlijn voor zowel de Courtines als ook voor alle Bastions acht de commissie dan vanzelfsprekend. Dat de Courtines lager komen te liggen dan de Bastions acht de commissie voorstelbaar; niet alleen uit historisch gebruik maar

ook vanuit de historisch gegroeide situatie valt dit te verklaren. De commissie vindt het niet voorstelbaar dat Courtine VIII-IX nog lager komt te liggen dan nu wordt voorgesteld. Daarmee komt de essentie van het herstelplan, een eenheid in de herstelde vestingwallen, in het geding.

In het herstelplan ligt een streven om een optimum te vinden van de belangen van de betrokken groepen, dit juicht de commissie toe. Dus als de hoogte van de vestingwallen niet overal bereikt kan worden is er gezocht naar een zo evenwichtig mogelijke oplossing die én de eenheid in het plan waarborgt én waar mogelijk rekening houdt met historisch gegroeide situaties. Het juiste evenwicht hiertussen te vinden is niet makkelijk. De commissie is van mening dat het plan geen compromissen of incidentele afwijkingen moet toelaten, deze vertroebelen de sterk ingezette lijn van het zoeken naar een eenheid in de herstelde vestingwallen.

Een optimum zoeken in de belangen voor de groenaanpak, de ecologie en de beleving van zowel bewoners als toeristen vindt de commissie meer dan wenselijk, één waar vooral de eenheid van de vestingwallen mee is gebaat. De commissie onderschrijft de wens om waar mogelijk het historische groen en bomen te behouden. De commissie vindt een verder uitgewerkt groenplan én beheerplan voor het onderhoud van al het groen dan ook een must, één waarin alle intenties en ambities een hoog kwalitatieve inpassing krijgen.

De commissie is van mening dat de oevers van de vestingwallen net als in de gekozen periode (eind negentiende-eeuw) zo helder – lees leeg – mogelijk moet blijven. De kansen om waar mogelijk groen in te zetten om zowel de ecologie als de beleving van de bewoners en de dagjestoeristen te bevorderen moeten optimaal worden benut. De gewenste vissenbossen, het creëren van een eigen vestinghaag, de speel- en verblijfplekken op en rond de wallen, de oevers met en/of zonder riet (buitenzijde vestingwallen en tegenoverliggende oeverwal), het zijn alle mooie ambities die goed ondergezocht en uitgewerkt moeten worden.

Ook de aankleding en materialisering van de wallen zelf - de grote grasvlakken, de verschillende paden en het meubilair - zijn van groot belang. De voorstellen voor deze onderdelen in het herstelplan vindt de commissie passend bij de status en aanzien van de vestingwallen. Bij het vooroverleg en de latere omgevingsvergunningaanvraag verwacht de commissie verdere uitwerkingen, detailleringen en bemonstering van de materialen. Met name de overgang van de vestingwallen en de openbare ruimte en/of de private achtertuinen van bewoners vraagt de nodige aandacht. Het voorstel is om een eenduidige erfafscheiding te maken. De voorgestelde groene haag geeft een duidelijk afgebakende overgang. De uiteindelijk samenstelling, dikte en hoogte van de haag zal in overleg met de bewoners verder worden uitgewerkt. De commissie is van mening dat de haag een duidelijke, groene afbakening moet zijn, dus enige robuustheid in massa en hoogte is gewenst.

Tijdens het Ronde-Tafelgesprek kwam ook de sloepenproblematiek ter sprake, met de Keerpoortsluis als bottleneck voor de bootjes. De commissie is van mening dat bij de herstelde vestingwallen geen plek is voor aanlegsteigers of tijdelijke aanlegplekken. Voor de verdere uitvoering en het beheer van de herstelde vestingwallen is het goed om een strategie hiervoor te bepalen, zodat er ook echt niet kan worden aangelegd of afgemeerd. Ook moeten lange wachtrijen met lopende buitenboardmotoren worden voorkomen. De commissie acht een sloepenbeleid in deze wenselijk.

Voortgang

Het plan dient eerst als vooroverleg en daarna als aanvraag omgevingsvergunning met de CRK&E verder te worden besproken. De commissie ziet met vertrouwen en belangstelling uit naar de verdere uitwerking van het herstelplan.